

Nr 181.

Av herrar **Bäcklund** och **Bergström**, *angående viss ändring i gällande ordning för behandling av ärenden om folkpension.*

I tidskriften Folkpensioneringen nr 7 föregående år, sid. 156—158, behandlas: »Klagomål över dröjsmål med pensionsärendenas behandling.» Generaldirektören i pensionsstyrelsen anför däri bl. a. följande:

»Enligt lagen om folkpensionering skola ärendena om folkpension (tillläggspension) först behandlas av de lokala pensionsnämnderna. Ett till en pensionsnämnd (dess ordförande) ingivet ärende skall av nämnden handläggas snarast möjligt och senast inom tre månader, såvida icke pensionsstyrelsen för visst fall annorlunda förordnar. Sedan ett ärende slutbehandlats av nämnden, gäller en besvärstid av trettio dagar. Under besvärstiden skola handlingarna kvarligga hos nämndens ordförande, som har att snarast möjligt efter besvärstidens utgång översända handlingarna till pensionsstyrelsen. Om man räknar med den nyss angivna besvärstiden, samt att det alltid måste förflyta någon tid innan ett ärende hinner behandlas inom nämnden, torde man som regel kunna utgå ifrån att det dröjer c:a 3 månader innan ett ärende om tilläggspension inkommer till pensionsstyrelsen, räknat från den dag ärendet inkom till pensionsnämnden (dess ordförande). För registrering, handlingars komplettering, ärendets handläggning i övrigt, uträkning av pensionsbelopp och expeditjonsarbete inom pensionsstyrelsen måste i regel beräknas åtgå c:a två månader. Sammanlagda tiden för ett pensionsärendes handläggning skulle således kunna skattas till c:a 5 månader. Vad nu sagts gäller *som regel och under normala förhållanden*. Även under normala förhållanden kan emellertid ett ärende kräva längre tid, om det tarvar särskild utredning. I sådant fall kan det av pensionsnämnden uppskjutas till nästa sammanträde. Vidare kan det vid behandling inom pensionsstyrelsen visa sig att ytterligare utredning *erfordras*. Ibland kan pensionsstyrelsen nödgas återförvisa ärendet till förnyad behandling av nämnden, varvid förfarandet återupprepas.

Folkpensioneringslagen öppnar emellertid en utväg att minska olägenheterna av en dylik förlängning. Kommunerna hava nämligen möjlighet att förskottera folkpension åt personer, som sökt pension, samt rätt att som ersättning för dylikt förskott uppbära det först till betalning förfallande pensionsbeloppet och därav tillgodogöra sig förskottet.»

Att de pensionssökande *under normala förhållanden* skola nödgas vänta i c:a 5 månader innan deras ansökningar bliva slutligt behandlade, synes vara

en olägenhet av mycket betänklig art. Men än värre är det för dem som av en eller annan anledning få sina ansökningar vilande för utredning i pensionsstyrelsen eller återförvisade till resp. pensionsnämnder. Då kan den såsom normalt angivna tiden för ärendenas behandling ökas upp emot den dubbla.

Ansökningarna gälla i regel ofta mindre bemedlade och fattiga personer, som behövde få pensionen så fort som möjligt. Av dessa tvingas en stor mängd att i väntan på folkpensionens beviljande bliva fattigvårdsklientel. Många av dem ha aldrig tidigare behövt eller velat anlita fattigvården, utan försökt att draga sig fram ändå. Flertalet av dem har säkerligen tänkt att kunna reda sig på folkpensionsbeloppet utan tillskott av fattigvården. Men så dröjer beviljandet av pensionen, och den tunga vägen till fattigvården bliver för många det ofrånkomliga. Det finns ännu många personer, åtminstone av dem som äro bosatta på landsbygden och i mindre samhällen, som alltjämt ha en panisk förskräckelse för att behöva gå till fattigvården. Detta kan vara beroende av många orsaker, men inte minst på landsbygden och i de mindre samhällena är ofta orsaken den att ingen går till fattigvården utan att få detta förhållande känt och kalfatrat i orten.

Gentemot ovan gjorda resonemang kan sägas, att kommunerna kunna förskottera pensionerna. Detta förhållande bestrides inte av oss, men de kommuner som använda sig av den möjligheten äro ganska få. I regel ha inga särskilda anslag beviljats för förskottering av folkpensionerna. Fattigvårdsstyrelserna kunna naturligtvis inte underlåta att i trängande fall, även där inget förskottsanslag är beviljat, lämna understöd åt pensionsökande, men då bliver det inget pensionsförskott förr än pensionen blivit beviljad och avdrag kunnat göras å denna för det lämnade understödet. Den förskottsbehövande har i sådana fall nödgats begära hjälp av fattigvården; sedan har det liten eller ingen betydelse om denna efter en längre eller kortare tid får byta namn och då först få karaktären av förskott. Däremot ligger förhållandet inte till på samma sätt för dem som allaredan före ingivandet av pensionsansökan äro understödstagare av fattigvården, för där föreligger intet skäl att utbetala förskott.

För vissa av pensionärerna kan det sägas, att de böra kunna ingiva sina pensionsansökningar i så god tid före pensionstillfället att de kunna slutbehandlas innan pensionsutbetalningen skulle påbörjas. Men därvid kan det inte bortses ifrån att ansökningarna skulle behöva ingivas omkring 10 månader före pensionens utbetalning om de sökande skulle vara någorlunda säkerställda att få pensionen i tid. Huruvida en så lång ansökningstid vore tjänlig kunna vi inte uttala oss om med någon sakkunskap. Däremot veta vi att många inte kunna invänta ålderspension utan genom sjukdom och oförmåga till arbete behöva bli pensionärer tidigare. Dessa veta ju inte på förhand när pensionsbehovet uppstår.

Hela folkpensioneringen har allaredan från början varit avsedd att minska fattigvårdsbehovet. Att detta inte lyckats ännu i tillräcklig grad utgör ingen anledning för samhället att göra alla dem som äro i behövande omständigheter, i väntan på en sökt folkpension, till fattigvårdsklientel. Fler-

talet skulle säkerligen inget högre önska än att genom förskott, utan bebländelse med fattigvården, kunna klara väntetiden på folkpensionen.

För ernåendet av förskottsutbetalning av sökta folkpensioner för dem, som inte tidigare åtnjuta fattigvård, böra bestämmelser kunna beslutas om pensionsförskott, som, utan fattigvårdsstyrelsernas handhavande, utbetalas av kommunerna genom pensionsnämnderna eller annat lämpligt kommunalt organ. Därest angivna lösning av frågan ej befinnes vara den enbart lämpliga böra åtgärder kunna vidtagas som påskynda pensionsärendenas behandling såväl hos pensionsnämnderna som i pensionsstyrelsen. Både detta och en avknappning på den långa klagotiden bör utan olägenheter kunna genomföras, varigenom också behovet av förskott skulle avsevärt minska. Vad som här anförts angående folkpensionerna gäller givetvis även barnbidragen, som handläggas av pensionsstyrelsen och pensionsnämnderna.

På grund av det anförda hemställes,

att riksdagen må besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om utredning och förslag till åtgärder åsyftande att den kommunala förskotteringen av folkpensionerna och barnbidragen blir obligatorisk och ej handhavd av fattigvårdsstyrelserna utan av annat kommunalt organ t. ex. pensionsnämnderna, och

att folkpensions- och barnbidragsansökningarna hos pensionsstyrelsen och pensionsnämnderna må vinna en hastigare behandling.

Stockholm den 23 januari 1938.

Helge Bäcklund.

Alb. Bergström.